

Změny v systému EKO-KOM pro rok 2021

11.01.2021 enviweb.cz

Změny v systému EKO-KOM pro rok 2021

11.01.2021 [Odpady](#) [Urbáně ekologické](#)

Rok 2020 byl velmi specifický v mnoha ohledech, a také byl rokem, kdy byla schválena nová odpadová legislativa. Ta velmi zásadně ovlivňuje i nastavení odpadového hospodářství a oblast třídění a recyklace obalových odpadů. Hned v úvodu letošního roku nastaly komplikace kvůli propadu cen sběrového papíru, kdy cena klesla až na nulovou hodnotu. Poté bylo nutné čelit COVIDové krizi a dalšímu propadu cen druhotných surovin. S tím vším se musely vypořádat nejen jednotlivé subjekty, ale především systém EKO-KOM, který musel důsledky těchto faktorů kompenzovat ze systémových finančních rezerv, které jsou vytvářeny právě pro zajištění stability systému jak pro průmyslové podniky a maloobchod, tak pro obce a smluvní partnery v odpadovém hospodářství. A právě s cílem zajistit plnění nových cílů vyplývajících z české a evropské odpadové legislativy pro své klienty, se systém EKO-KOM již v průběhu roku připravoval na nutné úpravy, které bude nová legislativa požadovat. Zde přinášíme ty nejdůležitější systémové změny pro nastávající rok 2021 ve stručném přehledu.

Vedení evidence

V souvislosti s poměrně zásadními změnami evropské obalové legislativy, které se promítají i do české právní úpravy, dochází po dlouhé době i k zásadní úpravě rozsahu evidence obalů a obalových odpadů. Bohužel se legislativní proces v důsledku epidemiologické situace velmi protáhl, a proto jsme klienty s novou evidencí mohli seznámit až počátkem prosince. Nová předpokládaná struktura Výkazu o produkci obalů by měla být platná od 1. 1. 2021. Poprvé by tedy podle ní měli podniky vykazovat v dubnu 2021.

Naši snahou vždy bylo klienty co nejdříve informovat o podstatných změnách při zajišťování sdruženého plnění, aby měli co nejvíce času na přípravu a přizpůsobení se. Nová pravidla evidence však přímo souvisejí s řadou dokumentů Evropské komise, které byly vydávány až v průběhu roku, přestože nový způsob vykazování musí členské státy aplikovat již od roku 2021. Výklad některých z těchto předpisů se navíc dosud upřesňuje, a je tedy možné, že i způsob vykazování ještě dožene dalších změn.

Nový Výkaz vychází ze stávající struktury evidence obalů, do níž jsme se v průběhu let snažili co nejvíce zasahovat, abychom podniky při vedení evidence obalů, co nejvíce obtěžovali. Také jsme nepožadovali vykazování detailních údajů o obalech, které sice byly k řádnému vedení evidence nutné, ale pro naši vlastní evidenci nepotřebné. Bohužel míra detailu stávající struktury Výkazu již není svým rozsahem a strukturou dostatečná ke splnění nových předpisů EU, které se odrazily v legislativních požadavcích a podmínkách, především s ohledem na nutné zavedení principu ekomodulace. Základem nového Výkazu zůstává stávající struktura evidence obalů, ale v souladu s novými předpisy je vyžadována podrobnější specifikace zejména kompozitních obalů a doplnění evidence o další údaje. V nové struktuře výkazu jsme se snažili předjímat i požadavky dosud neimplementované Směrnicí EU o jednorázových plastových výrobcích tak, aby nemuselo v průběhu příštího roku dojít k dalším zásadním změnám.

Nový Výkaz vychází ze stávající struktury evidence obalů, do níž jsme se v průběhu let snažili co nejvíce zasahovat, abychom podniky při vedení evidence obalů, co nejvíce obtěžovali. Také jsme nepožadovali vykazování detailních údajů o obalech, které sice byly k řádnému vedení evidence nutné, ale pro naši vlastní evidenci nepotřebné. Bohužel míra detailu stávající struktury Výkazu již není svým rozsahem a strukturou dostatečná ke splnění nových předpisů EU, které se odrazily v legislativních požadavcích a podmínkách, především s ohledem na nutné zavedení principu ekomodulace. Základem nového Výkazu zůstává stávající struktura evidence obalů, ale v souladu s novými předpisy je vyžadována podrobnější specifikace zejména kompozitních obalů a doplnění evidence o další údaje. V nové struktuře výkazu jsme se snažili předjímat i požadavky dosud neimplementované Směrnicí EU o jednorázových plastových výrobcích tak, aby nemuselo v průběhu příštího roku dojít k dalším zásadním změnám.

Nový způsob vedení evidence obalů s množstvím názorných příkladů je podrobně vysvětleno v [Metodice pro vyplňování čtvrtletních výkazů](#), kterou jsme pro klienty připravili. Klientům jsou také k dispozici vnitřní zaměstnanci klíčového oddělení radou i pomocí. Zkušenosti z tohoto poradenství budeme průběžně promítat do metodiky.

Nové sazby poplatků za obaly a odměn pro obce a úpravy

Rok 2020 byl jedním z nejstabilnějších období v historii třídění a recyklace obalového odpadu v České republice. Propad cen sběrového papíru, následně druhotné suroviny z plastů a snížená poplatka pro druhotných surovin, kterou musel vyrovnávat EKO-KOM zvyšováním plateb za úpravu odpadu, aby kompenzoval ztráty řídicích linek a zachoval požadovanou míru třídění obalových odpadů. V situaci, kdy řada podniků bojovala o přežití, nebylo možné na tento vývoj ihned reagovat odpovídajícím zvýšením cen služeb. Proto jsme průběžně vznikající ztráty systému sdruženého plnění pokrývali z rezerv, které jsme právě k tomuto účelu systematicky vytvářeli na základě zkušeností z krize z let 2009 – 2010.

Třetí čtvrtletí roku 2020 přineslo další pokles cen druhotných surovin. Dokonce i tradičně dobře obchodovatelný obalový odpad z materiálu PET ztratil téměř polovinu své hodnoty. I v této situaci jsme upřednostnili zájem klientů na cenové stabilitě a předvídatelnosti nákladů, při stabilním fungování systému třídění a recyklace obalového odpadu. Zájemci ztráty způsobené propadem cen druhotných surovin mohou mít dočasný charakter, růst cen odpadových služeb je trvalý, protože vyplývá z rostoucích mezd v odpadovém sektoru a především ze zpřísňujících se předpisů pro nakládání s odpady. Je naší povinností uhradit obcím náklady spojené se zajištěním zpětného odběru a využití odpadů z obalů, které rostou spolu s cenami odpadových služeb. Proto jsme zvýšili sazby úhrad obcím v průměru o 11 %.

Toto zvýšení nákladů má trvalý charakter, a proto jsme je přenesli z větší části na klienty systému. Po dvou letech od poslední změny jsme přistoupili ke zvýšení sazeb odměn za zajištění sdruženého plnění v průměru o 9 % s účinností od roku 2021. Tyto odměny budou poprvé fakturovány za 1. čtvrtletí 2021 (na základě zaslání Výkazu o produkci obalů za 1. čtvrtletí 2021).

K zásadnímu zvýšení nákladů od roku 2021 dochází v oblasti úpravy a recyklace vyříděného odpadu. Jeho přičinou je z části zmíněný pokles cen druhotných surovin. Hlavní příčinou však je, a v dalších letech bude, změna evropských i národních předpisů. Změna právní definice recyklace a výrazné zvýšení cílů recyklace pro jednotlivé komodity znamená nutnost zvýšit účinnost řídicích linek, jejichž náklady navíc v příštím roce vzrostou v důsledku zakázky skládávacího výmětu z procesu dořídění. Proto jsme museli přistoupit ke zvýšení plateb za úpravu obalových odpadů tak, aby jednak reflektovaly měnící se náklady, ale také motivovaly ke zvýšení účinnosti třídění. Týká se to zejména plastů, kde náklady na úpravu u všech druhů plastových obalů rostou o 30 až 40 %, u PET obalů dokonce na dvojnásobek. V sazení odměn pro úpravy je patrné, že k trvalému růstu nákladů dochází také u skla, zatímco náklady na papír zůstávají nadále výšší oproti minulým letům díky jeho, snazšímu zpracování, velmi nízké ceně na trhu druhotných surovin. Tyto náklady jsme nepromítli do cen sdruženého plnění pro klienty zejména s ohledem na současnou situaci podniků i nestabilitě trhu druhotných surovin a zvýšené náklady pokrýváme z finančních rezerv systému. Nicméně jde o náklady trvalého charakteru plynoucí z nutnosti splnit požadavky nových předpisů. Proto bude muset dojít k jejich přenesení do cen sdruženého plnění. Budeme však dělat vše pro to, aby k tomu nedošlo dříve než polovinou roku 2021, kdy by měla být situace stabilnější.

Nové úpravy předpisů, požadavky na vysokou recyklaci podle nových definicních pravidel vykazování znamenají nejen u obalového, ale u všech druhů odpadů zásadní proměnu celého průmyslového sektoru. Na jedné straně půjde o růst nákladů v celém odpadovém sektoru, ale na druhé straně investice do nových technologií a inovace i v obalovém sektoru. Rozdílné náklady související s různými obalovými materiály se v rámci tzv. ekomodulace cenotvorby promítají do cen sdruženého plnění tak, aby odpovídaly principům cirkulární ekonomiky.

Cílem výše uvedených opatření je dlouhodobě zajistit plnění recyklačních obalových cílů pro klienty systému EKO-KOM a podpora cirkulárních mechanismů v nakládání s obalovými odpady v ČR, což znamená zejména maximální účinnost úpravy odpadu pro recyklaci, zastavení ukládání jakéhokoli využitelného odpadu na skládky a v neposlední řadě rozvoj třídění odpadu v těch oblastech ČR, kde jeho intenzita dosud neodpovídá míře nutně pro splnění nových předpisů pro recyklaci obalového odpadu.

Pro rok 2021 se tak v reakci na novou legislativu a měnící se ekonomické podmínky zvyšují platby měšťáků a obcím za třídění obalového odpadu o průměrných 11 %. Současně se výrazně zvyšují platby řídicích linek zejména v případě plastů. Jednotkové sazby za tunu materiálu předaného k recyklaci se zvyšují podle jednotlivých druhů o 30 až 40 %, u některých až na dvojnásobek. Od toho si slibujeme silnou motivaci řídicích linek ke zvýšení účinnosti dořídění odpadu pro recyklaci, tedy ke zvýšení celkového množství odpadu předaného k recyklaci a omezení výmětu. Očekáváme proto, že v důsledku vyšší recyklace naše celkové platby na úpravu a recyklaci odpadu zrostou téměř na dvojnásobek. Spolu s připravovanou příjmovou podporou recyklace komplexovaných druhů plastů, by tyto kroky měly nejen zajistit bezproblémové třídění obalových odpadů v podmínkách ekonomické nestability, ale i jeho další rozvoj.

Zdroj: <https://www.ekokom.cz/>

Rok 2020 byl velmi specifický v mnoha ohledech, a také byl rokem, kdy byla schválena nová odpadová legislativa. Ta velmi zásadně ovlivňuje i nastavení odpadového hospodářství a oblast třídění a recyklace obalových odpadů. Hned v úvodu letošního roku nastaly komplikace kvůli propadu cen sběrového papíru, kdy cena klesla až na nulovou hodnotu. Poté bylo nutné čelit COVIDové krizi a dalšímu propadu cen druhotných surovin. S tím vším se musely vypořádat nejen jednotlivé subjekty, ale především systém EKO-KOM, který musel důsledky těchto faktorů kompenzovat ze systémových finančních rezerv, které jsou vytvářeny právě pro zajištění stability systému jak pro průmyslové podniky a maloobchod, tak pro obce a smluvní partnery v odpadovém hospodářství. A právě s cílem zajistit plnění nových cílů vyplývajících z české a evropské odpadové legislativy pro své klienty, se systém EKO-KOM již v průběhu roku připravoval na nutné úpravy, které bude nová legislativa požadovat. Zde přinášíme ty nejdůležitější systémové změny pro nastávající rok 2021 ve stručném přehledu.

Vedení evidence V souvislosti s poměrně zásadními změnami evropské obalové legislativy, které se promítají i do české právní úpravy, dochází po dlouhé době i k zásadní úpravě rozsahu evidence obalů a obalových odpadů. Bohužel se legislativní proces v důsledku epidemiologické situace velmi protáhl, a proto jsme klienty s novou evidencí mohli seznámit až počátkem prosince. Nová předpokládaná struktura Výkazu o produkci obalů by měla být platná od 1. 1. 2021. Poprvé by tedy podle ní měli podniky vykazovat v dubnu 2021. Naši snahou vždy bylo klienty co nejdříve informovat o podstatných změnách při zajišťování sdruženého plnění, aby měli co nejvíce času na přípravu a přizpůsobení se. Nová pravidla evidence však přímo souvisejí s řadou dokumentů Evropské komise, které byly vydávány až v průběhu roku, přestože nový způsob vykazování musí členské státy aplikovat

již od roku 2021. Výklad některých z těchto předpisů se navíc dosud upřesňuje, a je tedy možné, že i způsob vykazování ještě dozná dílčích změn. Nový Výkaz vychází ze stávající struktury evidence obalů, do níž jsme se v průběhu let snažili co nejméně zasahovat, abychom podniky při vedení evidence obalů, co nejméně obtěžovali. Také jsme nepožadovali vykazování detailních údajů o obalech, které sice byly k řádnému vedení evidence nutné, ale pro naši vlastní evidenci nepotřebné. Bohužel míra detailu stávající struktury Výkazu již není svým rozsahem a strukturou dostačující ke splnění nových předpisů EU, které se odrazily v legislativních požadavcích a podmínkách, především s ohledem na nutné zavedení principů ekomodulace. Základem nového Výkazu zůstává stávající struktura evidence obalů, ale v souladu s novými předpisy je vyžadována podrobnější specifikace zejména kompozitních obalů a doplnění evidence o další údaje. V nové struktuře výkazu jsme se snažili předjímat i požadavky dosud neimplementované Směrnice EU o jednorázových plastových výrobcích tak, aby nemuselo v průběhu příštího roku dojít k dalším zásadním změnám. Nový způsob vedení evidence obalů s množstvím názorných příkladů je podrobně vysvětleno v Metodice pro vyplňování čtvrtletních výkazů, kterou jsme pro klienty připravili. Klientům jsou také k dispozici všichni zaměstnanci klientského oddělení radou i pomocí. Zkušenosti z tohoto poradenství budeme průběžně promítat do metodiky.

Nové sazby poplatků za obaly a odměn pro obce a úpravce Rok 2020 byl jedním z nejsložitějších období v historii třídění a recyklace obalového odpadu v České republice.

Propad cen sběrového papíru, následně druhotné suroviny z plastů a snížená poptávka po druhotných surovinách, kterou musel vyrovnávat EKO-KOM zvyšováním plateb za úpravu odpadu, aby kompenzoval ztráty třídících linek a zachoval požadovanou míru třídění obalových odpadů. V situaci, kdy řada podniků bojovala o přežití, nebylo možné na tento vývoj ihned reagovat odpovídajícím zvýšením cen služeb. Proto jsme průběžně vznikající ztráty systému sdruženého plnění pokrývali z rezerv, které jsme právě k tomuto účelu systematicky vytvořili na základě zkušeností z krize z let 2009 - 2010. Třetí čtvrtletí roku 2020 přineslo další pokles cen druhotných surovin. Dokonce i tradičně dobře obchodovatelný obalový odpad z materiálu PET ztratil téměř polovinu své hodnoty. I v této situaci jsme upřednostnili zájem klientů na cenové stabilitě a předvídatelnosti nákladů, při stabilním fungování systému třídění a recyklace obalového odpadu. Zatímco ztráty způsobené propadem cen druhotných surovin mohou mít dočasný charakter, růst cen odpadových služeb je trvalý, protože vyplývá z rostoucích mezd v odpadovém sektoru a především ze zpřísnujících se předpisů pro nakládání s odpady. Je naší povinností uhradit obcím náklady spojené se zajištěním zpětného odběru a využití odpadů z obalů, které rostou spolu s cenami odpadových služeb. Proto jsme zvýšili sazby úhrad obcím v průměru o 11 %. Toto zvýšení nákladů má trvalý charakter, a proto jsme je přenesli z větší části na klienty systému. Po dvou letech od poslední změny jsme přistoupili ke zvýšení sazeb odměn za zajišťování sdruženého plnění v průměru o 9 % s účinností od roku 2021. Tyto odměny budou poprvé fakturovány za 1. čtvrtletí 2021 (na základě zaslaného Výkazu o produkci obalů za 1. čtvrtletí 2021). K zásadnímu zvýšení nákladů od roku 2021 dochází v oblasti úpravy a recyklace vytříděného odpadu. Jeho příčinou je z části zmíněný pokles cen druhotných surovin. Hlavní příčinou však je, a v dalších letech bude, změna evropských i národních předpisů. Změna právní definice recyklace a výrazné zvýšení cílů recyklace pro jednotlivé komodity znamená nutnost zvýšit účinnost třídících linek, jejichž náklady navíc v příštím roce vzrostou v důsledku zákazu skládkování výmětu z procesu dotřídění. Proto jsme museli přistoupit ke zvýšení plateb za úpravu obalových odpadů tak, aby jednak reflektovaly měnící se náklady, ale také motivovaly ke zvýšení účinnosti třídění. Týká se to zejména plastů, kde náklady na úpravu u všech druhů plastových obalů rostou o 30 až 40 %, u PET obalů dokonce na dvojnásobek. V sazebníku odměn pro úpravce je patrné, že k trvalému růstu nákladů dochází také u skla, zatímco náklady na papír zůstávají nadále vyšší oproti minulým letům díky jeho, snad prozatím, velmi nízké ceně na trhu druhotných surovin. Tyto náklady jsme nepromítli do cen sdruženého plnění pro klienty zejména s ohledem na současnou situaci podniků i nestabilitě trhu druhotných surovin a zvýšené náklady pokrýváme z finančních rezerv systému. Nicméně jde o náklady trvalého charakteru plynoucí z nutnosti splnit požadavky nových předpisů. Proto bude muset dojít k jejich přenesení do cen sdruženého plnění. Budeme však dělat vše pro to, aby k tomu nedošlo dříve než polovinou roku 2021, kdy by měla být situace stabilnější. Nové unijní předpisy, požadavky na vysokou recyklaci podle nových definičních pravidel vykazování znamenají nejen u obalového, ale u všech druhů odpadů zásadní proměnu celého průmyslového sektoru. Na jedné straně půjde o růst nákladů v celém odpadovém sektoru, ale na druhé straně investice do nových technologií a inovace i v obalovém sektoru. Rozdílné náklady související s různými obalovými materiály se v rámci tzv. ekomodulace cenotvorby promítnou do cen sdruženého plnění tak, aby odpovídaly principům cirkulární ekonomiky. Cílem výše uvedených opatření je dlouhodobě zajistit plnění recyklačních

obalových cílů pro klienty systému EKO-KOM a podpora cirkulárních mechanismů v nakládání s obalovými odpady v ČR, což znamená zejména maximální účinnost úpravy odpadu pro recyklaci, zastavení ukládání jakéhokoli využitelného odpadu na skládky a v neposlední řadě rozvoj třídění odpadu v těch oblastech ČR, kde jeho intenzita dosud neodpovídá míře nutné pro splnění unijních předpisů pro recyklaci obalového odpadu. Pro rok 2021 se tak v reakci na novou legislativu a měnící se ekonomické podmínky zvyšují platby městům a obcím za třídění obalového odpadu o průměrných 11 %. Současně se výrazně zvyšují platby třídícím linkám zejména v případě plastů. Jednotkové sazby za tunu materiálu předaného k recyklaci se zvyšují podle jednotlivých druhů o 30 až 40 %, u některých až na dvojnásobek. Od toho si slibujeme silnou motivaci třídících linek ke zvýšení účinnosti dotřídění odpadu pro recyklaci, tedy ke zvýšení celkového množství odpadu předaného k recyklaci a omezení výmětů. Očekáváme proto, že v důsledku vyšší recyklace naše celkové platby na úpravu a recyklaci odpadu vzrostou téměř na dvojnásobek. Spolu s připravovanou přímou podporou recyklace komplikovaných druhů plastů, by tyto kroky měli nejen zajistit bezproblémové třídění obalových odpadů v podmínkách ekonomické nestability, ale i jeho další rozvoj.